

ELS PRIMERS ANYS DE L'ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES

Josep Maria CALBET i CAMARASA

En aquesta nota parlarem dels primers passos de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques des del seu naixement fins a la seva fusió amb la Societat Mèdica el Laboratori. És a dir des del 1876 a l'abril de 1878 ja que la fusió tingué lloc el 5 d'abril de 1878.

L'embranzida que va donar l'Institut Mèdic de Barcelona fou molt intensa en el camp de les associacions mèdiques catalanes. En aquest sentit volem recordar unes paraules de Bartomeu Robert: "En el Instituto Médico de Barcelona, en aquel centro científico donde comenzó el renacimiento de la escuela médica catalana, al amparo de una bandera que lucía por divisa el *lata libertas in ambitu finito*, donde se estudiaba con entusiasmo, se discutía con calor y formaban una sola familia profesores de la universidad y alumnos, hombres encanecidos y jóvenes que acabámos de salir de las aulas (...) muerto el Instituto, sino matado, en virtud de múltiples circunstancias cuyo relato no viene a cuento, de sus restos nacieron otras corporaciones científicas, una de ellas el Laboratorio y después la Academia Médico Farmacéutica" (1). I una altra seria l'Acadèmia de Ciències Mèdiques.

La primera data a retenir és l'11 de setembre de 1876. Aquell dia va néixer l'Acadèmia de Ciències Mèdiques en constituir-se en corporació científica un grup de professionals de Medicina, Farmàcia i Ciències. Polaritzaven el seu projecte en la defensa dels interessos professionals i el progrés de les ciències mèdiques. Aquell mateix dia van formar-se dues comissions que havien de tirar endavant aquella iniciativa.

La primera comissió havia de demanar ajut econòmic a la Diputació i va ser formada per Joan Bassols i Vila, Tomàs Lletget i Caylà, Frederic Benessat i Folch i Francesc Xavier Vilató i Bassols.

La segona comissió formada per Lluís Góngora i Joanico, Ramon Codina i Länglin i Josep Cases i Montserrat va ser encarregada de redactar els estatuts que van ser aprovats els dies 25 i 31 d'octubre i 4 i 10 de novembre de 1876. La Diputació va oferir un saló de l'Escola Nàutica que estava a la Casa Llotja per a fer les sessions científiques.

Es va nomenar una junta interina que va quedar constituïda de la següent manera:

President	Lluís Góngora i Joanico
Vice-president	Francesc de P. Benessat i Folch
Secretari general	Josep Cases i Montserrat
Vice-secretari comptador	Cristòfol Martínez i Capdevila
Tresorer	Joan Bassols i Vila
Bibliotecari	Enric Gelabert i Caballeria

La sessió inaugural es féu el 25 de març de 1877 al Cercle de la Unió Mercantil, de la Rambla de Santa Mònica, núm. 27 i presidí l'acte el Rector de la Universitat (2). L'acta inaugural es va publicar immediatament (3). El secretari Josep Cases va dir que volien "la unió entre els professors de l'Art de curar". Volien "superar les enveges, les enemistats i els odis". En el fons és evident que les seves paraules transmeten un deix anacrònic i escassament progressista. No volen però una ciència privilegiada sinó que pretenen posar els coneixements científics a l'abast de tots els professionals.

Seguidament va agrair a la Diputació el recolzament que els hi havia donat. Per altra part el director de l'Escola Nàutica Frederic Gómez Arias va oferir una de les seves dependències a la nova acadèmia, amb el vist-i-plau de la pròpia Diputació. Cases presenta doncs el que sobre l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya s'havia obtingut en poc temps. I en parlar del seu futur afegeix: "aquests resultats tanmateix, no seran obra d'un dia sinó que s'obtindran amb el temps i la perseverància dels que vindran. Pels fundadors serà la part més difícil en haver construït els fonaments d'aquest edifici, però els successors s'encarregaran de donar a les diverses parts del nou edifici aquella solidesa i encaixament que un dia faran d'ell la base del futur progrés".

Tot seguit Tomàs Lletget i Caylà va llegir el discurs inaugural: "La luz y el calorico en sus relaciones con el organismo y la vida" (Barcelona, Tip. N. Ramírez, 1877, 40 pp.).

La secretaria general -en no tenir local propi- va radicar a la farmàcia de la Plaça de la Llana, núm. 11, on encara avui hi ha una oficina farmacèutica oberta.

Els socis fundadors van ser setanta-un i la seva antiguitat es va decidir per sorteig (4).

La vinculació de l'Acadèmia amb la societat que la projectava aviat va quedar palesada. A tall d'exemple podríem dir que en la sessió del 6 d'abril de 1877 es va decidir fer una comissió per a estudiar la confecció d'una estadística mèdica de Barcelona que abastaria els anys 1872 i 1876, per a impulsar el què ja havien fet en aquest terreny Arró, Bassols, Gelabert, Pagès i Castellet. Es va acordar que els membres de l'Acadèmia havien d'omplir uns fulls sobre l'estat sanitari de llurs barris i seria remès un resum de tots al Govern Civil, quinzenalment. És evident que això no era suficient car no abastava totalment la població barcelonina. Però

podia ser una mostra suficientment orientativa. Més tard van proposar de treure directament del registre civil les dades per fer l'estadística i d'aquesta manera donar-l'hi la fidelitat que se li podia exigir.

Una altra comissió es faria per a estudiar les aigües potables i va ser formada per Góngora, Benessat, Lletget, Gràcia, Camba, Codina i Torà (5).

Encara hi hagué una altra línia de treball quan es va demanar l'establiment de càtedres lliures per fer el doctorat en Medicina i Farmàcia (6). Però també eren conscients que per a tenir càtedres calien aparells de laboratori i una infraestructura mínima (7). La impressió que tenien és que el Rector i la Diputació veien la petició amb bon ull. Tanmateix les autoritats polítiques i docents van demanar a l'acadèmia la redacció d'una memòria on es podria concretar aquest projecte (8). S'esperava que amb la projectada nova llei d'instrucció pública fes possible aquesta aspiració.

També van proposar la defensa de les professions sanitàries com una altra missió de l'Acadèmia. En aquest sentit l'1 de febrer de 1878 Sala, Albiol i Valls van demanar fer una altra comissió per a estudiar la creació d'un centre mèdic amb l'objectiu de procurar la unió de tots els professionals sanitaris amb el lema "suport i defensa de la dignitat de classe".

Aquesta febril activitat venia a ser regulada i projectada pel president de l'entitat Lluís Góngora en el seu discurs pronunciat el 6 d'abril de 1877 "Método más adecuado para impulsar el progreso de las ciencias médicas" (9).

Es feien dues o tres sessions mensuals. Les discussions que sorgien entorn del temes estudiats eren més tard resumits i assumits per la corporació. Així veiem com el diumenge 5 de novembre de 1877 es va fer la primera sessió inaugural de curs. Va anar a càrrec de Ramon Codina Lánglin que va parlar sobre "Influencia de las aguas potables y del conocimiento químico de su composición en la salud y bienestar de los pueblos" (10). Aquest discurs va ser el resum de l'esforç col·lectiu que havia realitzat una de les comissions de que abans parlàvem. La sessió inaugural de curs va ser presidida pel vicerector Francesc de Paula Folch i es va celebrar al Foment de Producció Nacional.

I encara un altre punt. L'Acadèmia tingué cura des de bon començament d'establir uns premis que servissin d'estímul tan pels seus associats com per als candidats a integrar-s'hi. Els primers premis es van anunciar el 23 de març de 1877 i se'n van convocar tres:

A/ De Medicina amb el tema "Causes que fan que a Barcelona augmentin les hemorràgies cerebrals".

B/ De Farmàcia sobre "Crítica de les classificacions farmacològiques".

C/ De Ciències sobre "Fonaments de la nomenclatura química actual".

I encara el president Lluís Gòngora va patrocinar un quart premi per aquell curs que es donaria al millor treball que fes un estudi químic i terapèutic d'una font minero-medicinal de Catalunya.

Les seus de l'Acadèmia"

Ja hem dit al principi que la secretaria de l'Acadèmia es va posar a la farmàcia de la plaça de la Llana, núm. 11. És probable que en la seva rebotiga s'hi haguessin fet reunions diverses per a ultimar detalls de l'activitat de la corporació. Però les reunions científiques havien de fer-se en llocs més amplis com l'Escola Nàutica, el Foment de Producció Nacional, el Cercle de la Unió Mercantil (Rambla Santa Mònica, 27) o a la Llotja.

És per això que es va plantejar la necessitat de llogar un pis per a posar-hi la secretaria, la biblioteca, el laboratori i el museu. Això es va decidir en les sessions del 2 i el 8 de juny de 1877 (11). El mateix mes, el 25 de juny de 1877 es va acordar llogar un pis per a estatge de l'Acadèmia al carrer Mercaders, núm. 12, 2-2^a. El preu del lloguer eren 37 duros trimestrals. Era la primera seu de l'Acadèmia. Es van adquirir aparells de gas per a il·luminar el pis, taules, cadires i un armari per a la biblioteca. Fins i tot es va nomenar a Joan Morató -que era porter de la Diputació- com a conserge de la corporació. També es va encarregar a Modest Casademunt una planxa de marbre amb la inscripció de l'Acadèmia per a posar-la a la porta (12).

Però en aquesta primera seu hi va ser poc temps. Per l'agost de 1877 es va acordar llogar un altre pis que tingués més capacitat. I així van passar al carrer Duc de la Victòria, núm. 3, 1. Aquest pis era molt més car ja que havien de pagar 19 duros mensuals. Però reunia millors condicions i a més a més disposaven de més espai. Sembla que en aquest trasllat hi va influir Fidel Bricall (13) que tenia un "Gimnàs higiènic" als baixos de la mateixa casa. Que entre l'Acadèmia i Bricall hi havia bones relacions ens ho demostra el fet que per fer un dictamen sobre el gimnàs l'Acadèmia li va cobrar 40 pessetes quan per fer-ne un altre sobre un elixir dentífric de Joan Solà en va cobrar 80 (14).

Tot i així a Duc de la Victòria només s'hi feien sessions ordinàries i per les conferències públiques anaven a la Llotja. Cap el novembre de 1877 es va projectar fer obres al pis per a eixamplar el saló de sessions. Però l'amo de la casa va exigir 150 duros per endavant que l'Acadèmia no estava en condicions de pagar. Aleshores es va decidir no fer les obres i buscar un altre pis. Ben aviat el van trobar. En la sessió del 15 de desembre de 1877 es va acceptar llogar el primer pis al carrer Paradís, núm. 10 per 165 pessetes mensuals. Tenia però la suficient capacitat per a fer-hi totes les sessions. El 21 de desembre ja hi estaven instal·lats. I es aquí on van acollir a la Societat Mèdica el Laboratori després de fusionar-s'hi (15).

Una tulinada?

Segons el reglament pel que es regia l'Acadèmia en aquell moment era obligatori renovar una part de la junta directiva al cap de dos anys. Aquesta renovació es faria per sorteig. D'acord doncs amb aquest reglament el 15 d'octubre de 1877 es va procedir a sortejar tres càrrecs de la junta i al mateix temps a ser elegits llurs substituïts.

Fet el sorteig s'havien de renovar els càrrecs de comptador (Martínez), de vicepresident (Benessat) i el de president (Góngora). I van ser elegits Lletget com a president, Teixidor com a vicepresident i Castellet com a comptador.

Però ningú no havia previst que fos precisament el càrrec de president el que s'havia de renovar. Acabada la votació va actuar de president provisional Benessat. I aquest va argumentar que no podien dimitir alhora el president i el vicepresident (16). Que un dels dos havia de conèixer a fons els treballs realitzats per l'Acadèmia. En conseqüència va proposar de retornar la presidència a Góngora. A aquesta proposta M. Valls s'hi va oposar tot dient que fer això seria anar contra els estatuts. Hi hagueren fortes discussions. Però finalment es va votar el projecte de retornar la presidència a Góngora "ja que es coneixien a fons els nobles sentiments de Lletget". Per nou vots a favor i dos en contra (17) la presidència la va recuperar Góngora.

La fusió amb la Societat Mèdica el Laboratori

En la sessió de la junta directiva de l'Acadèmia feta el 28 de febrer de 1878 se'ns diu que s'havien reunit extraoficialment alguns membres de les corporacions el Laboratori, Acadèmia Mèdico Farmacèutica i Acadèmia de Ciències Mèdiques per a establir unes bases de fusió. Resumim els principals punts d'aquestes bases:

- 1.- Crear una nova corporació amb el títol de "Societat de Medicina i Farmàcia de Catalunya".
- 2.- El seu objectiu seria l'estudi experimental de la ciència i de les qüestions que puguin afectar al benestar i decòrum de les "classes professionals".
- 3.- S'establirien set seccions: Fisiologia, Higiene, Patologia Mèdica, Patologia Quirúrgica, Farmàcia, Ciències físico-naturals i Treballs experimentals.
- 4.- Cada secció tindria un director, i els set directors serien membres de la junta de govern.
- 5.- Hi hauria socis numeraris, agregats i corresponents (18).

6.- Es podria dissoldre amb el consentiment de les dues terceres parts dels socis.

Aquestes bases van ser acceptades per unanimitat de la junta de l'Acadèmia i es va convocar una sessió extraordinària per exposar als socis el projecte (19).

En la sessió del 22 de març de 1878 ja es parlava de la "proximitat de la fusió amb la Societat Mèdica el Laboratori" ja que l'Acadèmia Médico Farmacèutica va decidir mantenir-se al marge de la fusió. El 5 d'abril de 1878 Pere Esquerdo va proposar el nom d'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya per a la nova entitat.

Realitzada la fusió es va nomenar una mesa interina formada per Góngora (32 vots), Cases (28 vots) i Formiguera (25 vots). Al mateix temps es va fer una comissió que havia de formular un nou reglament i va ser formada per Lletget (28 vots), Esquerdo (26 vots), Góngora (22 vots), Gelabert (21 vots) i Cardenal (18 vots).

Els dies 11, 13 i 15 d'abril de 1878 va quedar aprovat el nou reglament. El 20 d'abril es va elegir president de la nova corporació a Góngora amb 31 vots i de vicepresident primer Cardenal va obtenir 15 vots. Però com que Cardenal no tenia vots suficients es va elegir en una segona votació a R. Rodríguez Méndez com a vicepresident primer amb 23 vots. Altres càrrecs serien Codina (26 vots) per vicepresident segon i Cases (30 vots) per secretari general. Com a tresorer va ser elegit F.X. Vilató.

També es van elegir els presidents de les seccions. D'Higiene Pere Sala Vendrell; de Patologia Mèdica Emerència Roig Bofill; de Farmàcia i Ciències Bartomeu Botta Garí, i de Treballs experimentals Antoni Morales Pérez. La presidència de les seccions de Fisiologia i de Patologia quirúrgica les va assumir el president de l'Acadèmia. Probablement per manca de quòrum ja que a Fisiologia només hi havia un soci.

El 4 de maig de 1878 Formiguera va presentar el balanç econòmic de la Societat Mèdica el Laboratori que presentava un dèficit de 487 pts. Gelpi va fer el mateix per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i també hi havia un dèficit de 1754 pts. En conjunt doncs hi havia un balanç negatiu de 2.241 pts (20).

Ben aviat sorgí un nou conflicte intern amb la dimissió de Rafael Rodríguez Méndez, que no estava d'acord amb la potestat del president de reassumir les direccions de les seccions (21). Uns dies més tard també va presentar la seva dimissió de vicepresident segon R. Codina per no considerar-se "amb suficient aptitud per a reassumir els debats".

La revista Anales

En la junta de febrer de l'1 de febrer de 1878 es va decidir la creació d'un periòdic per a publicar els treballs de la corporació. Al cap d'una setmana, el 8 de febrer, ja es van assenyalar quines serien les bases del nou periòdic:

1.- El seu títol seria "Anales de la Academia de Ciencias Médicas de Catalufia". Però en el moment de sortir al carrer va ser "Anales de la Academia y Laboratorio de Ciencias Médicas".

2.- Seria de caràcter quinzenal, de setze pàgines cada número en quart i es faria una edició de 250 exemplars (22). A l'hora de la veritat va tenir 24 pàgines i caràcter mensual.

3.- Insertaria tots els treballs de la corporació (actes de sessions ordinàries, conferències públiques, treballs, memòries, avisos,...).

4.- Van calcular que la seva impressió representaria tretze duros mensuals que es pensaven cubrir augmentant dos rals la quota mensual de cada soci. Hi hauria un cos de redacció, revisió i ordenació dels treballs format per Lletget com a president, F. Benessat, E. Gelabert, R. Codina i J. Albiol (23).

Amb data de l'1 de març de 1878 el govern civil va aprovar la publicació de la revista. Va ser impresa a la tipografia de N. Ramírez. Fou gratuïta pels socis, se'n van publicar catorze números i el primer correspon al juny de 1878.

Breu record de les primeres comunicacions

6 d'abril de 1877.- L. Góngora "Método más adecuado para impulsar el progreso de las ciencias médicas" (24).

27 d'abril de 1877.- F.X. Vilató "Consideraciones generales sobre la respiración" (25).

4 de maig de 1877.- J. Bassols "Breves consideraciones sobre la reforma de los establecimientos penitenciarios" (26).

15 de juny de 1877.- Constantí Martínez "De las fricciones mercuriales y de las inyecciones útero-vaginales en el puerperio" (27).

22 de juny de 1877.- M. Valls "Casos en que está indicado el cornezuelo de centeno durante el trabajo del parto y sus contraindicaciones" (28).

5 d'octubre de 1877.- Joan Gelpí "De la hemeralopia, mitalopia y astenopia de la retina" (29).

12 d'octubre de 1877.- Josep Alborna Mir "¿Qué es preferible para los intereses de la ciencia y de la humanidad, el ejercicio simultáneo o el aislado de la medicina y cirugía?" (30).

19 d'octubre de 1877.- G. Yebra "Del amor considerado bajo el aspecto científico y moral" (31).

26 d'octubre de 1877.- Soler Giroud "Consideraciones sobre la leche condensada suiza".

9 de novembre de 1877.- M. Valls "Cuidados que deben prodigarse a la mujer en el acto del parto" (32).

23 de novembre de 1877. Presentació de casos clínics per M.I. Osío.

14 de desembre de 1877.- J. Alborna "Hernia inguinal epiploica derecha estrangulada".

11 de gener de 1878.- J. Bassols "¿Debería el médico ser consultado en algunas ocasiones para la fundación de la sociedad conyugal".

18 de gener de 1878.- Jaume Vilar "Ascitis sintomática de una cirrosis de hígado".

25 de gener de 1878.- Ildefons Cera "Aceite de hígado de bacalao emulsionado por la pancreatina".

8 de febrer de 1878.- Es va llegir la primera memòria enviada per un metge rural. Va ser la de Llorenç March Anglada "Descripción de la fiebre tifoidea que tuvo que sufrir la villa de Espluga de Francolí, desde últimos de septiembre de 1877 hasta últimos del mismo año".

22 de febre de 1878.- Antoni Jorba Ratera "Consideraciones del médico para consigo mismo y para con sus compañeros".

1 de març de 1878.- F.X. Vilató "Hundimiento traumático del frontal".

Sembla que la primera comunicació que es va presentar després de la fusió amb la Societat Mèdica el Laboratori va anar a càrrec de Manuel Isidro Osío.

NOTES

1.- Bartomeu Robert: "Necrologia del doctor don Narciso Carbó de Aloy, presidente que fué de la Económica Barcelonesa de Amigos del País" Barcelona, Tip. La Académica, 1892, pàg. 29.

2.- Diario de Barcelona, 27 de març de 1877, p. 3.404-3.405.

3.- Diario de Barcelona, 27 de maig de 1877, p. 4.961.

4.- Foren els següents: (el número entre parèntesi indica el resultat del sorteig per a decidir l'antiguitat), Francesc Arró i Triay (65); Salvador Badia i Andreu (68); Manuel Balart i Amorós (69); Joan Bassols i Vila (4); Francesc de P. Benessat i Folch (20); Frederic Benessat i Folch (24); Salvador Bernadas i Mir (23); Eugeni Bofill i Bufill (58); Joaquim Bonet i Amigó (22); Miquel Bonet i Amigó (25); Bartomeu Botta i Gari (21); Joan Brunet i Torné (34); Agustí Canadella i Calvó (61); Francesc de P. Canals i Saurí (60); August Cantó i Mas (10); Agustí Carné i Amat (37); Lluís Carreras i Aragó (54); Jaume Casanovas i Solà (16); Josep Cases i Montserrat (14); Ramon Castellet i Moretó (13); Josep Civil i Grau (11); Ramon Codina i Llanglin (1); Antolí Corominas i Tauler (50); Joan Esteve i Alerany (40); Gonçal Formiguera i Soler (63); Eusebi Fortuny i Raurés (47); Miquel Garcia i Camba (32); Enric Gelabert i Caballeria (7); Manuel Gomila i Maimó (59); Lluís Góngora i Joanico (26); Ferran Grau Inglada (27); Miquel Horta i Vives (67); Miquel Jori i Cabré (18); Tomàs Lletget i Caylà (28); Joaquim Maria Llobet (56); Constantí Martínez i Capdevila (5); Cristòfol Martínez i Capdevila (19); Constantí Martínez i Torner (51); Josep Mascaró i Capella (8); Josep Antoni Massó i Llorens (30); Cèsar August Mayans i Castella (42); Joan Montserrat i Archs (36); Pompeu Mestre i Carbó (66); Francesc Nebot i Cantí (15); Manuel Isidre Osio i Valero (39); Josep Pagès i Puig (3); Enric Pascual i Ribera (33); Joan Peglerí i San Serni (71); Jaume Pi i Sunyer (35); Miquel Planxart i Vallhonesta (17); Agustí Prió i Saleta (43); Llorenç Puig i Balansó (9); Francesc Xavier Queralto i Vilasendra (64); Gumersind Roig i Prats (12); Francesc de P. Ronquillo i Morer (57); Ricard Sáez i Domènech (38); Frederic Sala i Armada (46); Josep Oriol Solà i Serra (31); Joan Soler i Buscallà (29); Rodolf Soler i Giroud (70); Miquel Solsona i Sánchez-Aguirre (49); Joan Teixidor i Cos (55); Benet Torà i Ferrer (48); Joaquim Torras i Pujal (44); Mateu Valls i Esteve (45); Pere Vilà i Llonch (62); Jaume Vilar i Colom (41); Francesc Xavier Vilató i Bassols (2); Llorenç Viñas i Tey (6); Guillem Yebra i Escudero (52); i Frederic Zulueta i Guasch (53).

5.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 191.

6.- En la sessió del 16 de novembre de 1877 Benessat, Albiol, Vilarrassa i Peglerí van demanar aquestes càtedres.

7.- En aquest sentit cal valorar l'interès dels socis de l'acadèmia quan el 22 de febrer de 1878 Lletget, Vilató i Balart van proposar l'adquisició d'animals i aparells per a verificar algun treball experimental.

8.- "Revista de Ciencias Médicas", 1878, p. 133.

9.- "Revista de Ciencias Médicas", 1878, p. 191.

10.- "Revista de Ciencias Médicas", 1878, p. 39 i "Diario de Barcelona" 6 de novembre de 1877, p. 12.537.

11.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 312.

12.- Sessió de la Junta de Govern del 4 de juliol de 1877.

13.- Fidel Bricall Estrany era professor d'educació física i tenia un títol de la facultat de medicina de Madrid. Anys després va establir el seu gimnàs al c/ Canuda 26 (V. Diario de Barcelona, 8 de setembre de 1906, p. 10.326). Sembla que era fill de Fidel Bricall Segura.

14.- Sessió J. de G. del 12 d'octubre de 1877.

15.- El botiguer tapisser Pere Francesc va servir els cortinatges, tres butaques de vellut i cinc dotzenes de cadires per 1215 pessetes que cobraria a terminis. El primer de 50 duros i després 12 duros mensuals amb un 8% d'interessos.

- 16.- Sessió de la J. de G. del 22 d'octubre de 1877.
- 17.- El de Valls i el de Codina.
- 18.- Es va decidir més tard que una via per a ingressar a l'entitat seria que el candidat regalés llibres que fossin prèviament acceptats per la junta (Sessió J. de G. del 4 d'octubre de 1878)
- 19.- Tingué lloc el 18 de març de 1878.
- 20.- El 26 de setembre de 1878 s'havia reduït a 1.658 pessetes.
- 21.- Sessió de la J. de G. del 3 de juny de 1878.
- 22.- El tiratge de 250 exemplars era molt curt ja que només quedaven dos exemplars per a intercanvis. Per això es va decidir augmentar-lo a tres-cents exemplars.
- 23.- En ser publicada constaven com secretaris E. Gelabert, Josep Canudas, J. Albiol i E. Sanchiz. L'administrador va ser Josep Cases Montserrat i la redacció es va establir a la farmàcia de la plaça de la Llana, 11.
- Els articles més interessants són d'E. Roig "Necrologia de Josep Duch Basil (p. 5-9 i 27-35); Estatuts i reglament interior (p. 63-77); Guillem Yebra "Necrologia de Constantino Martinez Torner" (p. 65-73); sessió inaugural de 1879 (números 6 i 7); R. Codina "Discurs sobre triquinas" (pronunciat el 17 de febrer de 1879); E. Gelabert "Creches" (p. 58-64 i 92-104). L'últim número és el 14 on es pot llegir el discurs inaugural de curs de 1880 llegit per Salvador Cardenal.
- 24.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 191.
- 25.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 236. F.X. Vilató havia estat professor auxiliar de Fisiologia. També es va oferir per donar conferències un dia a la setmana a les 15 hores sobre histologia i fisiologia normal i patològica del sistema nerviós.
- 26.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 268.
- 27.- Aquesta sessió la va presidir Bassols ja que Gòngora estava a la Puda de Montserrat.
- 28.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 496.
- 29.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 514.
- 30.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 521.
- 31.- "Revista de Ciencias Médicas", 1877, p. 554.
- 32.- "Revista de Ciencias Médicas", 1878, p. 44.